

שיעור 4: סיפורים של פעם – סמטה פלונית

ברוכים הבאים לשיעור עברית
סיפורים של פעם – סמטה פלונית
שיעור מספר 4

המילון שלנו

מילים חדשות שצריך לדעת לפני ששומעים את הסיפור. שימו לב, המילים באות כמו בטקסט.

סמטה, הרבה סמטאות

רחוב צר וקטן. ביפו העתיקה ובירושלים העתיקה יש סמטאות, רחובות קטנים וצרים.

סמטאות, סמטה, סמטאות

אנשי עסקים, איש עסקים

Businessmen

אנשי עסקים, איש עסקים

קרן קיימת לישראל

Еврейский национальный фонд, Jewish National Fund

קרן קיימת לישראל, קרן קיימת לישראל

פֶּסֶל

מיכאלאנג'לו היה פֶּסֶל, הוא פיסל, בנה את הפסל דויד.
ז'קומטי, אוגוסטוס רודן והנרי מור הם פסלים מפורסמים בעולם.

פֶּסֶל, פֶּסֶל, פֶּסֶל

פֶּסֶל, הרבה פֶּסֶלים

מיכאלאנג'לו הפסל בנה את הפסל דויד.

פֶּסֶל, פֶּסֶלים, פֶּסֶל

מרוצה

доволен, довольный, satisfied, מאושר,
הוא אדם מאושר ושמה, כי הוא מרוצה מכל דבר.

מרוצה, מרוצה, מרוצה

חול

песок, sand

האדמה על שפת הים.

חול, חול, חול

התלכלכו, להתלכלך

מהמילה מלוכלך, לא נקי, הפנים שלך התלכלכו מהגלידה, בבקשה תרחץ אותם.

התלכלכו, להתלכלך, התלכלכו

אריה, אריות

האריה הוא מלך החיות.

אריה, אריות, אריה

רעיון, הרבה רעיונות

идея, idea

אני לא יודע מה לקנות לה ליום ההולדת, יש לך רעיון?

רעיון, רעיונות, רעיון

מצא חן בעיניו

- משה, מה אתה אומר על השמלה החדשה שלי? היא מוצאת חן בעיניך, היא יפה בעיניך??

- כן, מאוד, מאוד!!! היא מוצאת חן בעיניי.

מצא חן בעיניו, מצא חן בעיניו

מצויין!

עכשיו, תחזרו יחד איתי על המילים החדשות:

דוגמה: סמטה _____ סמטה

אתם מוכנים?

אתם מוכנים? _____ קרן קיימת לישראל _____ פסל _____ פסל _____ מרוצה _____ חול _____
התלכלכו _____ אריה _____ רעיון _____ מצא חן בעיניו _____

כל הכבוד!

בואו נקשיב לסיפור

סיפורים של פעם – סמטה פלונית

במרכז תל אביב יש שני רחובות קטנים מאוד, שתי **סמטאות**, שיוצאות מרחוב המלך ג'ורג'. שם האחת **סמטה פלונית** ושם השנייה סמטה אלמונית.

פלוני ואלמוני הם מישהו בלי שם, מישהו לא ידוע, אינקוגניטו. מה הסיפור של שתי הסמטאות האלה?

בשנת 1918 כשנגמרה מלחמת העולם הראשונה, התחילה תל אביב לגדול. בנו בתים, רחובות חדשים, נטעו עצים בכל מקום. הייתה הרגשה של פריחה, פרוספריטי בתל אביב. **אנשי עסקים** רבים הגיעו לישראל, הם רצו גם להיות ציונים וגם לעשות כסף.

אחד מאנשי העסקים האלה היה מאיר געצל שפירא שהגיע מדטרויט בארצות הברית. שפירא הביא איתו חזון, חלום, הרבה כסף, וגם את סוניה אהובתו.

שפירא היה אדם עשיר. הוא חשב, שכל דבר הוא יכול לקנות בכסף, הוא קרא לעצמו "**קרן קיימת** של איש אחד". כשהוא הגיע לתל אביב הוא הקים, בנה שכונה בדרום העיר בשם "שכונת שפירא". בלב השכונה הוא בנה בית כנסת לזכר אימו שרה.

בצפון העיר, שהיום זה מרכז העיר הוא הקים עוד שכונה ציורית ומיוחדת, ובה שני רחובות קטנים ששמותיהם: סמטה פלונית וסמטה אלמונית. שם הוא בנה בית בשבילו ובשביל סוניה אהובת ליבו. בכניסה לביתם הוא שם, העמיד את **הפסל** של דיוניסוס, אל היין היווני, אבל סוניה היפה לא הייתה **מרוצה**, לא הייתה מאושרת, כי כשהיא יצאה מהבית, **החול** נכנס לסנדלים שלה והרגליים שלה **התלכלכו**. בעלה, מאיר געצל שפירא, לא נח ומיהר לרצף את הרחוב, לשים אספלט ברחוב. אף על פי כן סוניה היפה לא הייתה מרוצה: המקום היה רחוק מהמרכז של תל אביב אז, והיא לא הרגישה בטוחה, היא לא הרגישה ביטחון. שפירא לא נח לרגע והזמין את **הפסל** גורדון לעזרה. גורדון בנה לפני הבית פסל של **אריה** כדי שישמור על הבית. אבל גם הפעם סוניה היפה לא הייתה מרוצה. לרחוב עוד לא היה שם, וזה לא מצא חן בעיניה. שפירא לא נח לרגע, הוא החליט לתת לשני הרחובות של השכונה את השמות שלו ושל אשתו האהובה: "רחוב שפירא" ו"רחוב סוניה שפירא".

הפעם ראש העיר של תל אביב, מאיר דיזינגוף, לא היה מרוצה. **הרעיון** שכל אחד שיש לו כסף יקרא רחוב על שמו לא **מצא חן בעיניו**. הוא ביקש למחוק, להוציא את שני השמות מהרחובות. התחיל ויכוח קשה בין מאיר דיזינגוף וגעצל שפירא, ואומרים גם, כי שפירא הרים יד על ראש העיר, אבל דיזינגוף לא פחד וביקש מהעוזר שלו למצוא שני שמות אחרים לרחובות האלה. העוזר נתן שני שמות זמניים "פלונית" ו"אלמונית" עד שהוא ימצא שמות מתאימים יותר, טובים יותר. מאיר דיזינגוף והעוזר שלו היו אנשים עסוקים מאוד, ולא מצאו זמן לטפל בשמות. כך נשארו השמות: פלונית ואלמונית עד היום.

ומה קרה לסוניה? היא ברחה מהבית עם בחור צעיר והשאירה את בעלה עם האריה שבפתח הבית. לאחר שנים מת דיזינגוף, מת העוזר ומת שפירא, רק האריה עדיין שומר על הכניסה לבית של סוניה האהובה.

רגע של הבנה

שמעתם את הטקסט, בואו נבדוק מה הבנתם. תשמעו את השאלות ותגידו את התשובות.

תרגיל

תחשבו ותגידו את המילים החסרות -

בשנת 1918 תל אביב גדלה מאוד, הרבה אנשי עסקים באו לישראל. אחד מהם היה מאיר געצל שפירא. שפירא _____ שכונה בדרום תל אביב, ובנה עוד שכונה בצפון העיר שהיו בה שתי _____ - פלונית ואלמונית. האחת בשבילו, והשנייה בשביל סוניה שלו. סוניה לא הייתה מאושרת, הסמטה לא _____ בעיניה, כי לא היה לה שם, וגם, בכל פעם שהיא יצאה מהבית, ה _____ נכנס לה לרגליים. מה עשה בעלה? הוא ריצף את הרחוב, שם אספלט, ונתן לסמטאות האלה את השמות שלו ושל אשתו: סוניה שפירא וגעצל שפירא. ראש העיר של תל אביב לא היה _____ מזה. הוא חשב שלא כל דבר אפשר לקנות בכסף, ולכן הוא _____ את שני השמות מהרחובות הקטנים. בינתיים כל האנשים האלה מתו, והסמטאות האלו נשארו עד היום – סמטה פלונית וסמטה אלמונית.

אני חוזר:

בשנת 1918 תל אביב גדלה מאוד, הרבה אנשי עסקים באו לישראל. אחד מהם היה מאיר געצל שפירא. שפירא **בנה** שכונה בדרום תל אביב, ובנה עוד שכונה בצפון העיר שהיו בה שתי **סמטאות** - פלונית ואלמונית. האחת בשבילו, והשנייה בשביל סוניה שלו. סוניה לא הייתה מאושרת, הסמטה לא **מצאה** חן בעיניה, כי לא היה לה שם, וגם, בכל פעם שסוניה יצאה מהבית, ה**חול** נכנס לה לרגליים. מה עשה בעלה? הוא ריצף את הרחוב, שם אספלט, ונתן לסמטאות האלה את השמות שלו ושל אשתו: סוניה שפירא וגעצל שפירא. ראש העיר של תל אביב לא היה **מרוצה** מזה. הוא חשב שלא כל דבר אפשר לקנות בכסף, ולכן הוא **מחק** את שני השמות מהרחובות הקטנים. בינתיים כל האנשים האלה מתו, והסמטאות האלו נשארו עד היום – סמטה פלונית וסמטה אלמונית.

תרגיל

מהי התשובה הנכונה?

למה בשנת 1918 אנשי עסקים רבים הגיעו לישראל?

א. כי הם היו אנשים דתיים והם רצו לעלות לארץ הקודש

ב. כי הם חשבו שטוב יותר להיות בישראל

ג. כי הם רצו גם להיות ציונים וגם לעשות כסף

התשובה היא _____

✓ בשנת 1918 אנשי עסקים רבים הגיעו לישראל, כי הם רצו גם להיות ציונים וגם לעשות כסף.

למה געצל שפירא ריצף, שם אספלט ברחוב?

א. כי הוא רצה שהרגליים של סוניה לא יתלכלכו

ב. כי הוא רצה שהרבה אנשים יטיילו ברחוב

ג. כי הוא רצה שהרחוב יהיה יפה

התשובה היא _____

✓ געצל שפירא ריצף את הרחוב כי הוא רצה שהרגליים של סוניה לא יתלכלכו.

למה סוניה היפה לא הייתה מרוצה כל הזמן?

א. כי לבעלה לא היה כסף

ב. כי היא לא אהבה את המקום שהיא גרה בו

ג. כי בעלה לא אהב אותה

התשובה היא _____

✓ סוניה היפה לא הייתה מרוצה כי היא לא אהבה את המקום שהיא גרה בו.

רגע של מילים

תרגיל

למדנו מילים חדשות: **רעיון, סמטה, סמטאות, פסל, פסלים, אריה, למצוא חן בעיני, מרוצה, מרוצים** תשמעו את השיחה – **תייר בבית מלון מדבר עם הפקידה**

- הגענו לפני שעה לעיר. אולי את יכולה להגיד לנו מה לעשות בעיר אהה"צ?
- יש לי רעיון טוב, כדאי לכם לטייל בסמטאות היפות בעיר העתיקה. יש שם בתי קפה וגלריות לאמנות מודרנית. ליד הפסל של האריה, בצד ימין יש גן פסלים, הוא בטוח ימצא חן בעיניכם. אני בטוחה שתהיו מרוצים.

תרגיל

- תגידו את המילים במקום הנכון - המילים הן: **פסלים, פסל, רעיונות, מצאו חן בעיני...**
- תחזרו אחריי על המילים: **פסלים, פסל, רעיונות, מצאו חן בעיני...**

סיפור על פסל ופוליטיקאי

הפוליטיקאי – ניקיטה חרושצ'וב והפסל – ארנסט ניזוסטני

ארנסט ניזוסטני הוא פסל רוסי יהודי, שנולד ברוסיה וחי בארצות הברית. ה **הפסלים** המודרניים שלו ידועים היום בהרבה מדינות, ונמצאים במוזיאונים בעולם. אבל ברוסיה לא קיבלו את האמנות שלו, האמנות המודרנית לא הייתה מקובלת. ניקיטה חרושצ'וב, שהיה אז ראש הממשלה ברוסיה, לא קיבל את הדעות החדשות ואת ה **הרעיונות** החדשים של האמנות המודרנית, והוא חשב שזאת בכלל לא אומנות. הפסלים של ניזוסטני לא **מצאו חן בעיני** חרושצ'וב, ויותר מזה - חרושצ'וב לא רצה לשמוע יותר את השם ניזוסטני ורצה לזרוק את הפסלים שלו. ניזוסטני הרגיש רע מאוד בעניין הזה, הוא הרגיש שמחקו אותו, הוציאו אותו מהאמנות הרוסית. ומה קרה אחר כך? אחרי שחרושצ'וב מת, בני המשפחה שלו שמו אותו, קברו אותו באדמה, והזמינו אצל ארנסט ניזוסטני פסל של חרושצ'וב. ניזוסטני בנה את ה **פסל** מאבן שחורה ומאבן לבנה כדי להראות את הרע ואת הטוב באופי של חרושצ'וב. זהו פסל מודרני על קבר של אדם ששנא אמנות מודרנית.

זמן לדקדוק

- אף על פי כן או למרות זאת
- אף על פי ש... או למרות ש...
- למרות

מתי משתמשים במילים האלה?
תשמעו את המשפטים הבאים:

- מאיר געצל שפירא לא נח ומיהר לרצף את הרחוב. **אף על פי כן** סוניה היפה לא הייתה מרוצה.
- מאיר געצל שפירא לא נח ומיהר לרצף את הרחוב. **למרות זאת** סוניה היפה לא הייתה מרוצה.
- סוניה היפה לא הייתה מרוצה, **אף על פי ש** שבעלה עשה הכול בשבילה.
- סוניה היפה לא הייתה מרוצה, **למרות ש** שבעלה עשה הכול בשבילה.
- סוניה ברחה מהבית **למרות** הכסף והאהבה של בעלה.

תרגיל

תגידו את המילים: **אף על פי כן, למרות זאת, אף על פי ש..., למרות ש..., למרות** במשפטים האלה -

- הפסל גורדון בנה לפני הבית של געצל וסוניה שפירא פסל של אריה כדי שישמור על הבית. _____ הפסל סוניה לא הרגישה בטוחה.
- ✓ הפסל גורדון בנה לפני הבית של געצל וסוניה שפירא פסל של אריה כדי שישמור על הבית. למרות הפסל סוניה לא הרגישה בטוחה.

- מאיר דיזנגוף לא הסכים לתת לשתי הסמטאות את השמות געצל שפירא וסוניה שפירא, _____ געצל שפירא בנה אותן.
- ✓ מאיר דיזנגוף לא הסכים לתת לשתי הסמטאות את השמות געצל שפירא וסוניה שפירא, אף על פי שגעצל שפירא בנה אותן.

- מאיר דיזנגוף אמר שהשמות "סמטה פלונית" ו"סמטה אלמונית" הם שמות זמניים ובעתיד הוא ישנה אותם. _____ השמות נשארו עד היום.
- ✓ מאיר דיזנגוף אמר שהשמות "סמטה פלונית" ו"סמטה אלמונית" הם שמות זמניים ובעתיד הוא ישנה אותם. אף על פי כן השמות נשארו עד היום.

- סוניה עזבה את בעלה _____ הוא אהב אותה ועשה בשבילה הכול.
- ✓ סוניה עזבה את בעלה למרות שהוא אהב אותה ועשה בשבילה הכול.

רגע של דיבור

תחזרו אחריי על משפטים מהטקסט:

_____ אנשי עסקים רבים הגיעו לישראל, הם רצו גם להיות ציונים וגם לעשות כסף.

_____ שפירא היה אדם עשיר. הוא חשב שאפשר לקנות כל דבר בכסף.

_____ שפירא לא נח לרגע.

_____ סוניה לא הייתה מרוצה, כי החול נכנס לסנדלים שלה, והרגליים שלה התלכלכו.

_____ הרעיון, שכל אחד שיש לו כסף יקרא רחוב על שמו, לא מצא חן בעיניו.

שאלה למחשבה

בטקסט אומרים, שמאיר דיזינגוף, ראש העיר של תל אביב לא אהב את הרעיון שכל אחד שיש לו כסף יקרא רחוב על שמו. היום אנחנו רואים שהרבה מקומות ציבוריים מקבלים שמות של אנשים שנתנו כסף למקום, כמו מוזאון גוגנהיים בניו יורק, גלריה טייט בלונדון ובאוניברסיטה העברית בירושלים יש בניין על שם פרנק סינטרה. מה אתם חושבים, האם מאיר דיזינגוף צדק?